

Студентски парламент
Филозофског факултета

UNIVERZITET U BEOGRADU
FILOZOFSKI FAKULTET
STUDENTSKI PARLAMENT

Čika Ljubina 18 – 20, Beograd

Šesti sprat, kabinet 601

E-adresa: spff@f.bg.ac.rs; spff@stud.f.bg.ac.rs

Debatni priručnik

Ovaj priručnik nastao je kao rezultat potrebe da se Filozofski fakultet afirmiše kao institucija koja baštini debatu. Dati priručnik je namenjen svim budućim debaterima, koji budu učestvovali na debatnim turnirima organizovanim na Univerzitetu u Beogradu – Filozofskom fakultetu.

Model koji dati priručnik koristi jeste *Debatni priručnik* nastao za potrebe Evropske škole debate u vlasništvu “Otvorene komunikacije”.

Akadska debata

Akadska debata je argumentovana rasprava dve suparničke strane o određenoj temi koja predstavlja neko aktuelno važno, kontroverzno društveno pitanje. Ono što je specifično za ovu vrstu debate jesu pravila i takmičarski duh.

Učesnici ne biraju stranu koju će zastupati.

Debateri učestvuju na domaćim debatnim turnirima sa kolegama sa drugih fakulteta i univerziteta, a kasnije na međunarodnim turnirima u inostranstvu.

Britanski parlamentarni format – osnovna pravila

Britanski parlamentarni (BP) format je dominantan format u univerzitetskoj debati.

U Srbiji je dati format najzastupljeniji, a debatuje se u klubovima fakulteta na nekoliko univerziteta u Srbiji.

Specifičnost BP formata je što postoje četiri tima u debati, po dva sa obe strane – za temu i protiv nje, odnosno „vlada“ i „opozicija“.

Potrebno je dobro proceniti kakvi argumenti će u kontekstu konkretne debate odneti pobedu.

Govornici

Govornici su podeljeni u četiri grupe, i to:

1. *prva vlada*, koju čine *premijer* i *zamenik premijera*;
2. *prva opozicija*, koju čine *vođa opozicije* i *zamenik vođe opozicije*;
3. *druga vlada*, koju čine *član vlade* i *sumirajući govornik vlade*;
4. *druga opozicija*, koju čine *član opozicije* i *sumirajući govornik opozicije*.

Redosled govora:

1. *prvi deo stola*:
  - a. prvo, premijer određuje pojmove i prvi interpretira temu i u nekim slučajevima iznosi prvi argument;
  - b. zatim, vođa opozicije pobija argumente premijera i prvi iznosi argument opozicije;
  - c. zatim, zamenik premijera brani slučaj vlade tako što odgovara na govor vođe opozicije i iznosi nove argumente za vladu;
  - d. zatim, zamenik vođe opozicije pobija argumente vlade i iznosi nove argumente;
2. *drugi deo stola*:
  - a. prvo, član vlade pobija argumentaciju prve opozicije i iznosi ekstenziju, to jest, novi materijal;
  - b. zatim, član opozicije pobija argumentaciju obe vlade i iznosi ekstenziju opozicije;
  - c. zatim, sumirajući govornik vlade, pre svega, pobija argumente druge opozicije i sumira debatu za stranu vlade;
  - d. zatim, sumirajući govornik opozicije sumira debatu za stranu opozicije i, u nekim slučajevima, pobija argumente vlade.

Napomene:

1. Ne bi trebalo da drugi deo stola bude kontradiktoran prvom delu stola (iako se druga vlada takmiči protiv prve vlade kao i druga opozicija protiv prve opozicije. Oni to rade tako što iznose ekstenzije i podržavaju svoju stranu stola).

2. Govori traju sedam minuta. Prvi i poslednji minut govora su zaštićeni, dok za vreme nezaštićenih minuta govornici sa suprotne strane stola mogu postavljati pitanja tako što ustanu, podignu ruku i kažu: „pitanje“, što govornik nije dužan da prihvati, ali je praksa da se u svakom govoru dopusti bar jedno pitanje.

Argument

Argument treba da bude jasan i ubedljiv: treba da dokaže da je tvrdnja istinita i relevantna.

Najčešće, idealan broj argumenata u govoru je između dva i četiri.

Struktura argumenta treba da odgovara sledećem:

1. *Tvrdnja*: treba da bude vrlo sažeta i konkretna.

2. *Rezon (analiza)*: predstavlja razbijanje osnovne tvrdnje na manje logičke celine. Postoje dva pravca u kojima možete analizirati: u širinu i dubinu. *Široka analiza* znači da tvrdnju dokazujete tako što dajete više različitih razloga, dok *duboka analiza* daje detaljno objašnjenje jedne konkretne tvrdnje. “Pet zašto” je primer duboke analize. Postavljate sebi pitanje zašto dok se ne dođe do određene banalne tvrdnje, koja se ne može dalje razlučiti. Šta sve može da bude primer koji navodite u prilog tvrdnji koju branite? Primer uspešnog ili neuspešnog vođenja neke politike, primer iz istorije, statistike/podaci, empirijske studije/istraživanja i sl.
3. *Uticaj*: služi da pokažete kako je argument relevantan u debati (direktne posledice, makroimpakti, politički impakti, ekonomski impakti, društveni impakti, moralni principi).

Pobijanja argumenta najčešće treba da relativizuje argumente prethodnika, pri čemu se često navode štetne posledice koje se dešavaju u slučaju da prethodnici pobeđu.

Način pobijanja argumenta:

1. *Eksplícitno pobijanje*: Predstavlja odvojeni deo govora kada direktno odgovarate na argumente protivnika. To se radi na samom početku govora, pre nego što pređete na svoju argumentaciju. Struktura jedne tačke pobijanja treba da sadrži tvrdnju, vaš odgovor i zaključak.
2. *Implicitno pobijanje*: Predstavlja pobijanje argumenta uz pomoć drugog argumenta.

Najviše bi vremena trebalo posvetiti pobijanju najrelevantnijih argumenata protivnika, jer su upravo oni ti koji mogu dovesti do toga da sudije glasaju za njih.

Logičke greške

Neki primeri neformalnih grešaka:

1. *Post hoc, ergo propter hoc* (posle toga, dakle zbog toga). Na primer: “NATO je intervenisao 1999. godine. Dakle, Miloševićev režim je pao zbog NATO intervencije.”
2. *Argumentum ad verecundiam* (pozivanje na autoritet). Na primer: “Isak Njutn je verovao da Bog postoji. Dakle, Bog postoji.”
3. *Slippery slope* (klizava padina). Na primer: “Ako legalizujemo marihuanu, legalizovaćemo i malo teže droge. Ako legalizujemo i malo teže droge, onda ćemo legalizovati i heroin.”
4. *Argument ad populum* (argument većine). Na primer: “Pošto većina ljudi jede meso, dobro je jesti meso.”
5. *Lažna dihotomija*. Na primer: “Ili ćeš da završiš fakultet u roku, ili ćeš da završiš na ulici i budeš klošar.”

Analiza teme – kreiranje (trajanje 15 minuta):

Analiza teme, odnosno, “krekovanje”, traje oko 15 minuta.

Glavni cilj u pripremi je analizirati temu i izgraditi slučaj vašeg tima.

Građenje slučaja podrazumeva:

1. izbor strategije;
2. građenje argumenta (analiza, primeri i uticaji).

Zašto je tema data?

Generacijski problemi, trenutna aktuelna kriza, vanvremenska filozofska rasprava itd.

Analiza stejkholdera

Stejkholderi su pojedinci, društvene grupe, institucije, organizacije, države, ili neki drugi akteri, na koje na neki način utiče politika o kojoj se debatuje, ili se argumenti u debati odnose na njihovo ponašanje i interese. Nikada ne treba izgubiti iz vida da se sve debate u krajnjoj liniji svode na dobrobit i živote ljudi.

Način korišćenja stejkholdera se sastoji u sledećem:

1. dokazujete kako ovo utiče na određenog stejkholdera u odnosu na *status quo*;
2. dokazujete kako će se određeni stejkholder ponašati;
3. analizirate koji su interesi određenog stejkholdera.

Prva vlada

Prva vlada otvara debatu premijerskim govorom. Inače, prvi govor u debati uvek je značajno drugačiji od ostalih, jer ima mogućnost da u velikoj meri definiše način na koji će se dalje debata voditi.

Premijerski govor ima sledeće karakteristike:

1. Premijerski govor je poseban, njime se postavljaju okvir i modeli. Premijerski govor je specifičan samo za premijerske govore. *Postavljanje okvira* podrazumeva da premijer objašnjava šta je najbitinija stvar u debati i na šta bi ostali članovi trebalo da se fokusiraju. *Model* ili *mehanizam* je odgovor na pitanje kako bi vlada rešila određeni problem u debati. Model možete da posedujete, ali to nije nužno, zavisi od načina vođenja debate.
2. Sadrži argumentaciju koja je značajna za sve govore.

Prva opozicija

Osnovni zadatak prve opozicije je da u potpunosti relativizuje slučaj prve vlade. Njeni okviri i njeni modele su štetni po poziciju prve vlade.

Zadatak lidera opozicije je da osporava interpretaciju teme koju je dala prva vlada i da da svoju interpretaciju.

Ekstenzija

Ekstenzija ili drugi deo stola sadrži nove argumente koje druga vlada i druga opozicija moraju da unesu u debatu. Ekstenzija ne sme biti novi plan i ona nikako ne sme biti kontradiktorna timu s druge strane.

Završni govor

Završni govor poseduje uvod, pravljenje okvira, opovrgavanje ekstenzije suprotne strane, iznošenje glavne tačke sukoba i na kraju njega se daje zaključak.

Tamara Senić

Miloš Simeunović